

Datum van inontvangstneming : 19/11/2015

Zaak C-538/15

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

15 oktober 2015

Verwijzende rechter:

Juzgado de Primera Instancia de Olot (Spanje)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

18 september 2015

Verzoekende partij:

Francesc de Bolós Pi

Verwerende partij:

Urbaser, S.A.

[OMISSIS]

BESCHIKKING

RECHTER: [OMISSIS]

Olot, 18 september 2015

FEITEN

A) VOORWERP VAN HET GEDING

- 1 De onderhavige procedure is gestart met de door procesvertegenwoordiger („procurador de los tribunales”, zijnde de tussenpersoon tussen de rechtbank en de advocaat) Francesc de Bolós Pi tegen Urbaser, S.A. ingestelde vordering ten bedrage van 66 912,73 EUR, vermeerderd met wettelijke rente en kosten, welk bedrag wordt gevorderd als honorarium dat is verschuldigd voor het optreden van de procesvertegenwoordiger in twee zaken voor de bestuursrechter, namelijk de [OMISSIS] zaak van Urbaser tegen de gemeente Olot en die [OMISSIS] tegen de gemeente Girona. Het honorarium is berekend aan de hand van de tariefregeling

die is opgenomen in real decreto 1373/2003, de 7 de noviembre que aprueba el arancel de los derechos de los procuradores de los tribunales (koninklijk decreet 1373/2003 van 7 november 2003 tot vaststelling van de tariefregeling voor procesvertegenwoordigers) en vastgesteld op basis van de hoogte van de in die zaken gevorderde bedragen.

- 2 Verweerster bestrijdt de vordering, in wezen stellende dat het gevorderde honorarium buitensporig hoog is en niet in verhouding staat tot de werkzaamheden die verzoeker naar aanleiding van de genoemde zaken heeft verricht, aangezien hij in de ene slechts negen stukken heeft moeten indienen en [OMISSIS] en in de andere drie [OMISSIS]. In dit verband wordt betoogd dat de rechter een honorarium zou moeten kunnen bepalen **[Or. 2]** dat in verhouding staat tot de verrichte werkzaamheden, en dat de omstandigheid dat bij het bepalen van het honorarium slechts wordt gekeken naar het in koninklijk decreet 1373/2003 vastgelegde tarief, in strijd is met de vrije mededinging en daarmee met artikel 4, lid 3, [VEU] en richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad. Om die reden moet een verzoek om een prejudiciële beslissing worden ingediend bij het Hof van Justitie van de Europese Unie. Verder voert verweerster aan dat er een ongeschreven overeenkomst tot begrenzing van de hoogte van het honorarium op 2 000 EUR is, welke overeenkomst door verzoeker niet is nagekomen. Dit is voor de rechter bevestigd door de advocaat die de zaken behandelt die hebben geleid tot het gevorderde honorarium.

B) PROCESVERLOOP

- 3 Bij beschikking van 23 juli 2015 is partijen verzocht zich uit te laten over de vraag of het Hof van Justitie van de Europese Unie moest worden verzocht om een prejudiciële beslissing [OMISSIS].
- 4 Volgens verzoeker hoefde er geen prejudiciële vragen te worden gesteld, daar de toepasselijke regelgeving, namelijk koninklijk decreet 1373/2003, niet strijdig of onverenigbaar is met bepalingen van Unierecht.
- 5 Volgens verweerster moesten er wel prejudiciële vragen worden gesteld over de strijdigheid van koninklijk decreet 1373/2003 met richtlijn 2006/123/EG betreffende diensten op de interne markt. Verweerster stelde voor om dezelfde vragen voor te leggen als oorspronkelijk was geschied door de Audiencia Provincial de Barcelona.

MOTIVERING

B) NOODZAAK TOT HET STELLEN VAN PREJUDICIËLE VRAGEN

- 6 Net als de Audiencia de Barcelona, heeft deze rechtbank twijfel over de vraag of het Spaanse recht zich verdraagt met het Unierecht, wat betreft de wijze waarop

het honorarium van procesvertegenwoordigers is geregeld. De procesvertegenwoordiger is niet dezelfde persoon als de advocaat en is belast met procesvertegenwoordiging. De twijfel heeft betrekking op de verenigbaarheid met artikel 101 VWEU, artikel 56 VWEU en richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende diensten op de interne markt, aan welke richtlijn uiterlijk op 28 december 2009 uitvoering moest zijn gegeven.

- 7 De prejudiciële verwijzing heeft ongetwijfeld een groot praktisch belang, aangezien in de meeste gerechtelijke procedures de tussenkomst van de procesvertegenwoordiger, net als die van de advocaat, verplicht is.
- 8 De prejudiciële verwijzing is niet alleen belangrijk vanwege de daaraan verbonden praktische consequenties, maar ook omdat behalve verweerster ook de Consejo Nacional de la Competencia (nationale mededingingsautoriteit) zich in een rapport van juni 2009 afvraagt of de regeling zich met het Unierecht verdraagt. Volgens die instantie moet het honorarium van de procesvertegenwoordiger anders worden geregeld dan thans het geval is omdat [Or. 3] het nationale recht in overeenstemming moet zijn met de genoemde richtlijn. In het rapport worden vraagtekens geplaatst bij de verplichte procesvertegenwoordiging door een procesvertegenwoordiger, het feit dat de advocaat niet als procesvertegenwoordiger mag optreden, het feit dat de werkzaamheden als procesvertegenwoordiger alleen mogen worden verricht in een bepaald arrondissement, en het vaststellen van tarieven.

C) BELANG VAN DE PREJUDICIËLE VRAGEN VOOR DE TE WIJZEN BESLISSING

- 9 Het belang van de vragen voor de beslechting van het onderhavige geschil is duidelijk, aangezien in geding is de onevenwichtigheid tussen de door de procesvertegenwoordiger verrichte werkzaamheden en het in de betrokken regelgeving vastgelegde tarief, dat door de rechter uiteraard niet kan worden gewijzigd, en de vraag of die regelgeving zich verdraagt met het Unierecht.

E) BEVOEGDHEID VAN HET HOF WAARAAN DE PREJUDICIËLE VRAGEN WORDEN VOORGELEGD

- 10 Het is tevens duidelijk dat het Hof van Justitie van de Europese Unie bevoegd is, aangezien de vragen betrekking hebben op de uitlegging en toepassing van Unierecht.

F) VERMEENDE STRIJDIGHEID VAN KONINKLIJK DECREET 1373/2003 MET ARTIKEL 101 VWEU

- 11 Het eerste probleempunt betreft, zoals is aangegeven, de vraag of de regelgeving met betrekking tot de voor procesvertegenwoordigers geldende tarieven, namelijk koninklijk besluit 1273/2003, zich verdraagt met artikel 101 VWEU. Op het eerste gezicht is dit artikel weliswaar van toepassing op een andere situatie (overeenkomsten tussen ondernemingen en ondernemersverenigingen) dan de onderhavige, maar het Hof van Justitie heeft reeds geoordeeld dat een staat niet kan worden verweten dat hij in zijn wetgeving het tot stand komen van met artikel 81 EG (thans artikel 101 VWEU) strijdige mededingingsregelingen oplegt of begunstigt (zaken *Cipolla* [e.a.], C-94/2004, *Mauri*, C-250/03, en [Commissie/Italië,] C-35/96), mits is voldaan aan bepaalde voorwaarden, namelijk a) dat de staat geen afstand heeft gedaan van zijn bevoegdheid om te beslissen of toezicht te houden op de toepassing van de tariefregeling, en b) dat de rechter in bepaalde uitzonderlijke omstandigheden bij gemotiveerde beslissing kan afwijken van de vastgestelde minimumbedragen.
- 12 Daar zit juist het hele probleem, aangezien uit een a-contrariolezing van artikel 245, lid 2, LEC (*Ley de Enjuiciamiento Civil*, wet op de burgerlijke rechtsvordering) volgt dat niet kan worden opgekomen tegen het honorarium van de procesvertegenwoordiger dat wettelijk is vastgelegd in het genoemde koninklijk decreet op de grond dat sprake is van een buitensporig hoog honorarium. De Spaanse rechter kan dus nooit toetsen of het vastgelegde tarief redelijk is en in verhouding staat tot de door de procesvertegenwoordiger verrichte werkzaamheden, zoals aan de orde is in de onderhavige zaak. De vraag rijst dus of de genoemde regelgeving en artikel 245, lid 2, LEC voldoen aan de eisen die zijn gesteld in de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie, aan welke eisen moeten worden voldaan wil sprake zijn van rechtmatige tarieven.

G) VERMEENDE SCHENDING VAN ARTIKEL 56 VWEU

- 13 Artikel 56 VWEU, in samenhang waarmee richtlijn 2006/123/EG moet worden gelezen, bepaalt dat de beperkingen op het vrij verrichten van diensten binnen de Unie verboden zijn ten aanzien van de onderdanen der lidstaten die in een andere lidstaat zijn gevestigd dan die, waarin degene is gevestigd te wiens behoeve de dienst wordt verricht. Het Hof van Justitie heeft geoordeeld dat het vaststellen van verplichte minimumtarieven de toegang van in een andere lidstaat gevestigde advocaten moeilijker maakt, en hen dus beperkt in het verrichten van diensten (zaak *Cipolla* [e.a.]). Volgens de genoemde richtlijn mag de toegang tot een dienstenactiviteit alleen afhankelijk worden gesteld van eisen met betrekking tot het vaststellen van minimumtarieven indien er sprake is van noodzakelijkheid, waarbij **[Or. 4]** het vaststellen van tarieven is gerechtvaardigd om een dwingende reden van algemeen belang en het om evenredige eisen gaat. Ten aanzien van de

vordering die bij deze rechtbank is ingediend, is er twijfel of de tariefregeling voor procesvertegenwoordigers aan die criteria voldoet.

H) VERENIGBAARHEID VAN DE SPAANSE TARIEFREGELING VOOR PROCESVERTEGENWOORDIGERS MET HET EERLIJK PROCES UIT HET EVRM

- 14 Er is reeds op gewezen dat volgens de Spaanse regeling niet tegen het honorarium van de procesvertegenwoordiger kan worden opgekomen op de grond dat het buitensporig hoog is, niet in verhouding staat met of niet overeenkomt met de daadwerkelijk verrichte werkzaamheden. Volgens de tariefregeling wordt het honorarium immers berekend op basis van het in de zaak gevorderde bedrag en wordt geen rekening gehouden met de inspanningen die de procesvertegenwoordiger in een zaak daadwerkelijk heeft geleverd. Er kan niet worden aangevoerd dat de in koninklijk besluit 1373/2003 opgenomen tarieven buitenproportioneel of onrechtvaardig zijn, hetgeen strijdig zou kunnen zijn met het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 4 november 1950, waarin het recht op een eerlijk proces is neergelegd.

DICTUM

Aan het Hof van Justitie van de Europese Unie worden de volgende prejudiciële vragen voorgelegd:

- 1) Is de in koninklijk decreet 1373/2003 van 7 november 2003 vervatte tariefregeling voor procesvertegenwoordigers („procuradores”, zijnde tussenpersonen tussen de rechtbank en de advocaat) waarbij voor de vergoeding van procesvertegenwoordigers een minimumtarief of -bedrag geldt dat slechts met 12 % kan worden verhoogd of verlaagd, verenigbaar met artikel 101 VWEU, gelezen in samenhang met artikel 10 [EG] en artikel 4, lid 3, VEU, ermee rekening houdende dat de autoriteiten van de staat, waaronder ook rechterlijke instanties, niet mogen afwijken van het minimumtarief of -bedrag, ook niet in uitzonderlijke situaties?
- 2) Kan voor de toepassing van de genoemde wettelijke tariefregeling zonder inachtneming van het daarin vastgestelde minimumtarief, als uitzonderlijke situatie worden aangemerkt het feit dat de daadwerkelijk verrichte werkzaamheden helemaal niet in verhouding staan tot het volgens de tariefregeling te betalen honorarium?
- 3) Is koninklijk decreet 1373/2003 verenigbaar met artikel 56 VWEU?
- 4) Voldoet dit koninklijk decreet aan de in artikel 15, lid 3, van richtlijn 2006/123/EG genoemde eisen van noodzakelijkheid en evenredigheid?

5) Omvat artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden het recht om doeltreffend te kunnen opkomen tegen het honorarium van de procesvertegenwoordiger wanneer dit onevenredig hoog is en niet overeenkomt met de daadwerkelijk verrichte werkzaamheden?

[OMISSIS] **[Or. 5]** [OMISSIS]

[ondertekening]